

Bożena Niebrzydowska

**Program nauczania
języka niemieckiego
w szkole podstawowej**

II etap edukacyjny

Wariant II.1

Wydawnictwo LektorKlett

1. Charakterystyka programu 4

1.1. Informacje ogólne 4

1.2. Koncepcja programu 4

1.3. Nauczyciele 5

1.4. Uczniowie 6

1.5. Warunki lokalowo-organizacyjne i wyposażenie sali lekcyjnej 6

2. Cele kształcenia 8

2.1. Cele ogólne 8

2.2. Szczegółowe cele kształcenia 10

2.3. Cele wychowawcze 14

3. Treści nauczania 15

3.1. Zakresy tematyczne 15

3.2. Struktury gramatyczne 16

3.3. Funkcje i środki językowe 19

3.4. Treści interkulturowe 23

4. Sposoby realizacji celów kształcenia 24

4.1. Techniki pracy nad elementami języka 24

4.1.1 Techniki nauczania gramatyki 24

4.1.2. Techniki nauczania słownictwa 26

4.1.3. Techniki nauczania poprawnej wymowy i intonacji 28

4.1.4. Techniki nauczania pisowni 29

4.2. Techniki nauczania sprawności językowych 30

4.3. Metody aktywizujące 36

4.4. Autonomia ucznia 38

4.4.1. Wdrażanie do samooceny 39

4.5. Przykładowe scenariusze lekcji 40

4.5.1. Przykładowy scenariusz lekcji na podstawie podręcznika *Wir smart 4* 40

4.5.2. Przykładowy scenariusz lekcji na podstawie podręcznika *Magnet smart 2* 42

5. Standardy osiągnięć 45

6. Sposoby kontroli i oceny osiągnięć ucznia 46

6.1. Wymagania na poszczególne oceny 47

Bibliografia 53

Informacja o autorce programu

Bożena Niebrzydowska – absolwentka filologii germańskiej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, nauczyciel dyplomowany języka niemieckiego w III Liceum Ogólnokształcącym w Łomży, tłumacz języka niemieckiego. W latach 2012 – 2015 pracowała w projekcie „Budowa Banków Zadań” zorganizowanym przez CKE w Warszawie, Jest autorką książek: „Niemiecki dla średniozaawansowanych”, „Repetytorium leksykalno-tematyczne A2-B1”, „Niemiecki samouczek”, współautorką książek „Klassische Fälle”, „Sein letzter Fall”, współautorką podręcznika „Komplett 1”, a także autorką wielu materiałów pomocniczych dla uczniów i nauczycieli. Posiada kilkuletnie doświadczenie w pracy eksperta OKE w Łomży. Pracowała również jako nauczyciel metodyki w Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych w Łomży, wykładowca glottodydaktyki oraz lektor języka niemieckiego. Prowadziła liczne formy doskonalenia zawodowego dla nauczycieli.

1. Charakterystyka programu

1.1. Informacje ogólne

Przedmiot: język niemiecki

Typ szkoły: szkoła podstawowa

Etap edukacyjny: II

Poziom: II.1 – uczniowie kontynuujący naukę (na podbudowie wymagań poziomu I.1.)

Niniejszy program zawiera wskazówki realizacji *Podstawy programowej kształcenia ogólnego* z 14 lutego 2017 r. w pracy z seriami podręczników *Wir smart* oraz *Magnet smart* wydawnictwa LektorKlett.

Uczniowie realizujący założenia programowe dla poziomu II.1 osiągają poziom A2+ (B1 w zakresie rozumienia wypowiedzi) według skali biegłości językowej zawartej w *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego*.

1.2 Koncepcja programu

Niniejszy program bazuje na podejściu komunikacyjnym, którego cechą charakterystyczną jest eklektyzm. Nauczyciele mogą więc korzystać z istniejących osiągnięć dydaktyki, dostosowując je do możliwości i preferencji grupy docelowej. Wykorzystywanie elementów różnych metod ma doprowadzić do opanowania umiejętności efektywnego porozumiewania się w języku niemieckim w mowie i w piśmie.

Bariery językowe są przełamywane przez liczne metody aktywizujące w postaci gier, zabaw i projektów. Program kładzie nacisk na potrzeby ucznia poprzez tworzenie i wykorzystywanie takich zadań, które stanowią ilustrację przydatności języka niemieckiego do realizacji własnych celów komunikacyjnych. Istotne jest stwarzanie sytuacji edukacyjnych, które sprzyjają poznawaniu i rozwijaniu przez uczniów zainteresowań oraz pasji. Zróżnicowane zadania dają szansę uczniom zdolnym i uczniom, którym nauka języka obcego sprawia problemy. Gramatyka związana jest zawsze z komunikacją, nie jest zaś celem samym w sobie. Treści nauczania, niezbędne do osiągnięcia założonych celów, pojawiają się w proponowanym materiale w układzie spiralnym. Poszczególne zakresy tematyczne są powtarzane, co wiąże się z koniecznością rozbudowywania zasobu i poprawności środków językowych w ramach danego tematu. Powrót do znanych treści daje zarówno możliwość powtórzenia wprowadzonego materiału, jak i poszerzenia zdobytych wcześniej umiejętności. Sposoby realizacji założonych celów przedstawione w poszczególnych rozdziałach programu wspierają i podnoszą efektywność nauczania i uczenia się.

- Techniki pracy nad poszczególnymi sprawnościami i podsystemami języka (4.1.–4.2.) są źródłem pomysłów na atrakcyjną formę lekcji i urozmaicenie stosowanych ćwiczeń.

Nauczyciele mogą przygotować dodatkowe karty pracy, korzystając z przedstawionych propozycji.

- Metody aktywizujące uczniów (4.3.) poszerzają listę stosowanych metod o takie, które w ciekawy sposób angażują ucznia do nabywania i utrwalania poszczególnych umiejętności.
- Wspieranie autonomii (4.4.) pomaga motywować ucznia, a zebrane propozycje samooceny zachęcają ucznia do samodzielności.
- Przykładowe scenariusze lekcji (4.5.) ilustrują sposoby zaplanowania lekcji z wykorzystaniem materiałów w podręczniku *Wir smart 4 i Magnet smart 2*.
- Kryteria oceniania pomagają w przeprowadzaniu diagnozy i przekazywaniu informacji zwrotnych (6.) na temat mocnych i słabych stron pracy ucznia oraz formułowaniu wniosków do dalszej pracy.

Program adresowany jest do nauczycieli, którym umożliwi przede wszystkim właściwe zaplanowanie procesu dydaktycznego, a także do uczniów, ich rodziców oraz dyrektorów szkół.

1.3. Nauczyciele

Kwalifikacje nauczycieli języka obcego powinny być zgodne z zapisami w *Obwieszczeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli*.

Od nauczyciela języka obcego wymaga się: jasnego formułowania celów lekcji, aktywizowania uczniów, wykorzystywania naturalnej ciekawości i indywidualnych predyspozycji oraz uzdolnień uczniów, preferowania nagrody, a nie kary (Pfeiffer, 2001, 118). Nauczyciel powinien według zapisów w *ESOKJ* (2003, 124-126) znać zasady testowania, oceny i ewaluacji. Zakłada się, że nauczyciel wykazuje się wiedzą socjokulturową, potrafi indywidualizować pracę z uczniami posiadającymi różne zdolności i możliwości. Od nauczycieli oczekuje się również:

- postępowania zgodnie z ogólnymi zaleceniami i wytycznymi programowymi,
- precyzyjnego planowania, ale również elastycznego dostosowania się do potrzeb uczniów,
- określania jasnych reguł współpracy z uczniami,
- umiejętności monitorowania postępów uczniów,
- wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjnych,
- motywowania uczniów do nauki przez podkreślanie nawet ich drobnych sukcesów,
- przedsiębiorczości,

- kreatywności,
- gotowości do ciągłego doskonalenia warsztatu pracy.

Od nauczyciela wymaga się, aby był przewodnikiem i wspierał uczniów, znał ich zainteresowania i problemy, organizował indywidualną pomoc dla uczniów tego potrzebujących. Cechy pożądane u nauczyciela to m.in. życzliwość, wyrozumiałość, poczucie humoru, sprawiedliwość, spokój i opanowanie, szeroka wiedza w różnych dziedzinach, kultura osobista i posiadanie autorytetu.

1.4. Uczniowie

Odbiorcami niniejszego programu są nie tylko uczniowie, którzy po szkole podstawowej przystąpią do egzaminu z języka niemieckiego, a po szkole ponadpodstawowej będą zdawać z niego egzamin maturalny, ale również ci, którzy wykorzystają język niemiecki w codziennej komunikacji za granicą lub na terenie kraju. Motywację do nauki języka obcego determinują m.in.: przedmiot nauki, motywy indywidualne/nastawienia, grupa uczniów, rodzaj ćwiczeń, warunki nauczania, nauczyciel i materiały. Motywacja do nauki może być więc zmniejszona przez zastosowanie mało atrakcyjnych tekstów, ćwiczeń itd. Niniejszy program pomaga spełnić oczekiwania mało zmotywowanych uczniów, gdyż zakłada zastosowanie ćwiczeń, które mają zróżnicowany poziom trudności. Gramatyka nie jest głównym celem, ale związana jest z komunikacją. Projekty, zabawy leksykalne, ciekawostki dotyczące niemieckiego obszaru językowego wychodzą naprzeciw potrzebom uczniów, którzy wykazują zbyt małe zainteresowanie językiem niemieckim.

Istotne jest przeciwdziałanie trudnościom w zapamiętywaniu. Uczniowie na tym etapie edukacyjnym oczekują ciekawej, odpowiedniej do wieku i zainteresowań tematyki, atrakcyjnego sposobu prowadzenia zajęć, częstej zmiany aktywności, podkreślania ich nawet niewielkich sukcesów w związku z często zauważalnym brakiem wiary we własne możliwości oraz narastającym krytycyzmem. Zadaniem szkoły jest zapewnienie uczniom nauki w grupie, która liczy 10-15 osób.

1.5. Materiały dydaktyczne i wyposażenie sali lekcyjnej

Realizacja celów kształcenia, które zakłada niniejszy program wiąże się ściśle z odpowiednim wyposażeniem sali lekcyjnej. Powinny się w niej znaleźć:

- tablica,
- mazaki, kreda,
- komputer z dostępem do Internetu i rzutnikiem multimedialnym,
- sprzęt nagłaśniający,
- tablica do przypinania pomocy dydaktycznych,
- odtwarzacz płyt CD i DVD,
- słowniki,

- mapy świata i krajów niemieckojęzycznych,
- plansze edukacyjne, które zawierają np. wybrane struktury-leksykalno gramatyczne,
- materiał ilustracyjny (plakaty, kartki pocztowe, zdjęcia),
- materiały autentyczne (np. zdjęcia, filmy, nagrania audio, czasopisma, książki),
- materiały biurowe (np. arkusze papieru, pisaki, nożyce, taśma klejąca, magnesy).

Warto zwrócić uwagę na odpowiednie ustawienie ławek. Pisanie klasówek, testów, egzaminów próbnych wymaga ustawienia frontального. O ile jest to możliwe, warto ustawić ławki w kształcie litery „U”, gdy na lekcji zaplanowana jest ćwiczenie umiejętności rozumienia tekstu ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego, opis ilustracji. Uczniowie widzą nie tylko nauczyciela, ale również siebie nawzajem i są zachęceni do aktywnego udziału w zajęciach. Reagowanie na werbalne i pozawerbalne zachowania rozmówców na lekcji, która koncentruje się na mówieniu, ułatwi też ustawienie krzeseł w kręgu.

2. Cele kształcenia

2.1. Cele ogólne

Niniejszy program opiera się na *Podstawie programowej kształcenia ogólnego*, która wyznacza w pierwszej kolejności **cele kształcenia ogólnego dotyczące wszystkich przedmiotów**:

- 1) wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);
- 2) wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;
- 3) formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
- 4) rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;
- 5) rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;
- 6) ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności;
- 7) rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;
- 8) wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;
- 9) wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji;
- 10) wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej;
- 11) kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość;
- 12) zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy;
- 13) ukierunkowanie ucznia ku wartościom.

Najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego w szkole podstawowej to:

- 1) sprawne komunikowanie się w języku polskim oraz w językach obcych nowożytnych;
- 2) sprawne wykorzystywanie narzędzi matematyki w życiu codziennym, a także kształcenie myślenia matematycznego;
- 3) poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł;
- 4) kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie;

- 5) rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych;
- 6) praca w zespole i społeczna aktywność;
- 7) aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju.

W podstawie programowej mocno akcentuje się:

- konieczność kształtowania kompetencji językowych uczniów oraz dbałość o wyposażenie uczniów w wiadomości i umiejętności umożliwiające komunikowanie się w języku polskim w sposób poprawny i zrozumiały,
- rolę czytania jako umiejętności rozumienia, wykorzystywania i refleksyjnego przetwarzania tekstów, w tym tekstów kultury,
- stwarzanie uczniom warunków do nabywania wiedzy i umiejętności potrzebnych do rozwiązywania problemów z wykorzystaniem metod i technik wywodzących się z informatyki, w tym logicznego i algorytmicznego myślenia, programowania, posługiwania się aplikacjami komputerowymi, wyszukiwania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, posługiwania się komputerem i podstawowymi urządzeniami cyfrowymi oraz stosowania tych umiejętności na zajęciach z różnych przedmiotów m.in. do pracy nad tekstem, wykonywania obliczeń, przetwarzania informacji i jej prezentacji w różnych postaciach.
- przygotowywanie uczniów do dokonywania świadomych i odpowiedzialnych wyborów w trakcie korzystania z zasobów dostępnych w Internecie,
- podejmowanie przez szkołę działań mających na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości.
- dostosowanie się do możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się uczniów z niepełnosprawnościami, w tym uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim (nauczyciel powinien tak dobierać zadania, aby z jednej strony nie przerastały one możliwości ucznia, a z drugiej nie powodowały obniżenia motywacji do radzenia sobie z wyzwaniami.)
- kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów, w tym wdrożenie ich do zachowań higienicznych, bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób, a ponadto ugruntowanie wiedzy z zakresu prawidłowego odżywiania się, korzyści płynących z aktywności fizycznej, a także stosowania profilaktyki.
- rozwijanie postaw obywatelskich, patriotycznych i społecznych uczniów,
- wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji narodowych, przygotowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat.
- dbałość o wychowanie dzieci i młodzieży w duchu akceptacji i szacunku dla drugiego człowieka,
- kształtowanie postawy szacunku dla środowiska przyrodniczego, w tym upowszechnianie wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju, motywowanie do działań na rzecz ochrony środowiska oraz rozwijanie zainteresowania ekologią.
- przygotowanie uczniów do wyboru kierunku kształcenia i zawodu,

- nabywanie kompetencji społecznych takich jak komunikacja i współpraca w grupie, w tym w środowiskach wirtualnych,
- udział w projektach zespołowych lub indywidualnych oraz orgację projektów i zarządzanie projektami.

Wymagania ogólne **dotyczące języka obcego na poziomie II.1** to:

I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), które umożliwiają realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.

II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyrażenie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

III. Tworzenie wypowiedzi. Uczeń samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

IV. Reagowanie na wypowiedzi. Uczeń uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

V. Przetwarzanie wypowiedzi. Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

2.2. Szczegółowe cele kształcenia

Szczegółowe cele kształcenia precyzyjniej obrazują, do czego powinna prowadzić edukacja języka obcego na poziomie szkoły podstawowej w przypadku, gdy uczniowie uczyli się go w klasach I – III. Należy pamiętać o tym, by edukacja na tym etapie doprowadziła uczniów do osiągnięcia poziomu A2+ według *ESOKJ*. W zakresie rozumienia wypowiedzi oczekuje się osiągnięcia poziomu B1.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe:

I. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów, które zostały przedstawione w kolejnym rozdziale niniejszego programu.

II. Uczeń rozumie proste wypowiedzi ustne (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, ogłoszenia, instrukcje) artykułowane wyrażenie, w standardowej odmianie języka:

- 1) reaguje na polecenia;
- 2) określa główną myśl wypowiedzi lub fragmentu wypowiedzi;

- 3) określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi;
- 4) określa kontekst wypowiedzi (np. formę, czas, miejsce, sytuację, uczestników);
- 5) znajduje w wypowiedzi określone informacje;
- 6) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.

III. Uczeń rozumie proste wypowiedzi pisemne (np. listy, e-maile, SMS-y, kartki pocztowe, napisy, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, artykuły, teksty narracyjne, recenzje, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty literackie):

- 1) określa główną myśl tekstu lub fragmentu tekstu;
- 2) określa intencje nadawcy/autora tekstu;
- 3) określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu, czas, miejsce, sytuację);
- 4) znajduje w tekście określone informacje;
- 5) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu;
- 6) układa informacje w określonym porządku;
- 7) rozróżnia formalny i nieformalny styl tekstu.

IV. Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne:

- 1) opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska;
- 2) opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
- 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości;
- 4) przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość;
- 5) opisuje upodobania;
- 6) wyraża i uzasadnia swoje opinie, przedstawia opinie innych osób;
- 7) wyraża uczucia i emocje;
- 8) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

V. Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne (np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, pocztówkę, e-mail, historyjkę, list prywatny, wpis na blogu):

- 1) opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska;
- 2) opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
- 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości;
- 4) przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość;
- 5) opisuje upodobania;
- 6) wyraża i uzasadnia swoje opinie, przedstawia opinie innych osób;
- 7) wyraża uczucia i emocje;

8) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

VI. Uczeń reaguje ustnie w typowych sytuacjach:

- 1) przedstawia siebie i inne osoby;
- 2) nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie; upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź);
- 3) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia;
- 4) wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami;
- 5) wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób;
- 6) składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje;
- 7) zaprasza i odpowiada na zaproszenie;
- 8) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, zachęca; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego;
- 9) prosi o radę i udziela rady;
- 10) pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
- 11) ostrzega, nakazuje, zakazuje, instruuje;
- 12) wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby;
- 13) wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek, niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę);
- 14) stosuje zwroty i formy grzecznościowe.

VII. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, krótki list prywatny, e-mail, wpis na czacie/forum) w typowych sytuacjach:

- 1) przedstawia siebie i inne osoby;
- 2) nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie);
- 3) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz/ankietę);
- 4) wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami;
- 5) wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób;
- 6) składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje;
- 7) zaprasza i odpowiada na zaproszenie;
- 8) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, zachęca; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego;
- 9) prosi o radę i udziela rady;
- 10) pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
- 11) ostrzega, nakazuje, zakazuje, instruuje;

- 12) wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby;
- 13) wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek, niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę);
- 14) stosuje zwroty i formy grzecznościowe.

VIII. Uczeń przetwarza prosty tekst ustnie lub pisemnie:

- 1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach);
- 2) przekazuje w języku obcym nowożytnym lub polskim informacje sformułowane w tym języku obcym;
- 3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.

IX. Uczeń posiada:

- 1) podstawową wiedzę o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem obcym nowożytnym, oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego;
- 2) świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturową.

X. Uczeń dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, stosowanie mnemotechnik, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym nowożytnym).

XI. Uczeń współdziała w grupie (np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych).

XII. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi), również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.

XIII. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, identyfikowanie słów kluczy lub internacjonalizmów) i strategie kompensacyjne, w przypadku gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu (np. upraszczanie formy wypowiedzi, zastępowanie innym wyrazem, opis, wykorzystywanie środków niewerbalnych).

XIV. Uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).

2.3. Cele wychowawcze

Zgodnie z podstawą programową działalność wychowawcza szkoły należy do podstawowych celów polityki oświatowej państwa. Szkoła musi uwzględniać wolę rodziców, ale także i państwa, do którego obowiązków należy stwarzanie właściwych warunków wychowania. Zadaniem szkoły jest ukierunkowanie procesu wychowawczego na wartości, które wyznaczają cele wychowania i kryteria jego oceny. Wychowanie ukierunkowane na wartości zakłada przede wszystkim podmiotowe traktowanie ucznia, a wartości skłaniają człowieka do podejmowania odpowiednich wyborów czy decyzji (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej*, s. 15).

Celem nauczania języka obcego jest również, obok porozumiewania się nim w mowie i w piśmie, kształtowanie postawy ciekawości, tolerancji i otwartości wobec innych kultur, nie tylko tych związanych z językiem docelowym. Warto zachęcać uczniów do refleksji nad zjawiskami typowymi dla kultur innych niż własna oraz stosować odniesienia do kultury, tradycji i historii kraju pochodzenia uczniów. Umiejętnie dobrane środki dydaktyczne mają pomóc w budzeniu zainteresowania obcą kulturą, rozwijaniu chęci podejmowania dialogu. Niezwykle istotna jest również umiejętność pracy w grupie na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych. Praca w grupie uczy współodpowiedzialności, wrażliwości na potrzeby innych, sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Lekcja i zajęcia pozalekcyjne wspomagają więc rodziców w ich pracy wychowawczej. Dzięki umiejętnej współpracy uczeń – rodzice – nauczyciel można oczekiwać dojrzałych postaw młodych ludzi.

3. Treści nauczania

Treści nauczania wiążą się ściśle z wymaganiami ogólnymi i szczegółowymi, które zostały przedstawione w podstawie programowej.

Niniejszy program zakłada spiralny układ treści kształcenia. Do tych samych treści należy powracać, rozszerzając ich zakres. Nowe elementy są związane z wcześniej realizowanymi i stopniowo wykraczają poza nie.

3.1. Zakresy tematyczne

Zakresy tematyczne przedstawione w podręcznikach *Wir smart* i *Magnet smart* są zgodne z zakresami tematycznymi zawartymi w podstawie programowej. Program zakłada realizację następujących zakresów tematycznych:

Ogólne zakresy tematyczne	Tematyka szczegółowa
1. człowiek	np. dane personalne, okresy życia, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania
2. miejsce zamieszkania	np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe)
3. edukacja	np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne, życie szkoły, zajęcia pozalekcyjne
4. praca	np. popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki, miejsce pracy, wybór zawodu
5. życie prywatne	np. rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy
6. żywienie	np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie, nawyki żywieniowe, lokale gastronomiczne
7. zakupy i usługi	np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, wymiana i zwrot towaru, promocje, korzystanie z usług
8. podróżowanie i turystyka	np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, baza noclegowa, wycieczki, zwiedzanie
9. kultura	np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, tradycje i zwyczaje, media
10. sport	np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty

	sportowe, imprezy sportowe, uprawianie sportu
11. zdrowie	np. tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie
12. nauka i technika	np. odkrycia naukowe, wynalazki, korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych
13. świat przyrody	np. pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego
14. życie społeczne	np. wydarzenia i zjawiska społeczne

3.2. Struktury gramatyczne

Poniższe zestawienie kategorii gramatycznych odnosi się do poziomu biegłości A2+ według *ESOKJ*. Skuteczne nauczanie języka niemieckiego powinno uwzględniać nauczanie poniższych kategorii gramatycznych, ale nie można zakładać, że ich znajomość ma stać się celem samym w sobie. Niedopuszczalne jest również nauczanie wszystkich aspektów jednej struktury gramatycznej w tym samym czasie, np. odmiana czasowników regularnych, nieregularnych, zwrotnych itd. na jednej lekcji. Znajomość reguł, które nie są wystarczająco zautomatyzowane, umożliwia zwykle wykonanie testów, ale dopiero zautomatyzowana, niejednokrotnie nieświadomie stosowana reguła, stanowi podstawę interakcji. Trudniejsze struktury gramatyczne mogą być skierowane na recepcję, co wiąże się również z ustaleniem związku między formą języka, jej znaczeniem i użyciem w kontekście. Większość działań dydaktycznych powinna koncentrować się jednak na produkcji struktury gramatycznej.

Nauczanie skierowane na produkcję ma prowadzić do automatyzacji użycia danej struktury.

Niniejszy program zakłada opanowanie następujących struktur gramatycznych:

Rodzajnik

1. Użycie rodzajnika nieokreślonego, np. *Das ist ein Auto.*
2. Użycie rodzajnika określonego, np. *Das Auto ist neu.*
3. Użycie rzeczownika bez rodzajnika, np. *Ich habe Hunger. Sie kommt aus Deutschland.*

Rzeczownik

1. Odmiana rzeczownika w liczbie pojedynczej
2. Tworzenie liczby mnogiej, np. *die Tage, die Väter, die Menschen, die Bilder, die Autos*
3. Rzeczowniki złożone, np. *Milchsupper, Warmwasser*
4. Rzeczowniki zdrobniałe: -chen, -lein, np. *das Häuschen, das Büchlein*
5. Rzeczowniki określające zawód i wykonawcę czynności, np. *die Lehrerin, der Fahrer*
6. Rzeczowniki z przyrostkami, np. -heit (*Kindheit*), -keit (*Möglichkeit*), -schaft (*Freundschaft*), -tät (*Universität*), -ung (*Zeitung*)

7. Rzeczowniki tworzone od nazw miast, krajów i części świata, np. *die Warschauerin, der Deutsche, der Amerikaner*
8. Rzeczowniki tworzone od bezokoliczników, np. *das Lesen, das Radfahren*
9. Rzeczowniki tworzone od przymiotników, imiesłówów i liczebników, np. *das Kleine, der Reisende, der Zweite*
10. Odmiana imion własnych, np. *Monikas Hund, Claudias Buch*
11. Rzeczownik po określeniu miary i wagi, np. *ein Kilo Kartoffeln, ein Liter Wasser*
12. Rekcja najczęściej używanych rzeczowników, np. *Antwort auf*

Zaimek

1. Zaimki osobowe, np. *ich, mir, mich*
2. Zaimek nieosobowy *es*
3. Zaimek zwrotny *sich*
4. Zaimki dzierżawcze, np. *mein, sein, unser, ihr*
5. Zaimki wskazujące, np. *dieser, jener*
6. Zaimki pytające, np. *wer, was, wann, welcher, was für ein, warum, wo, wohin, woher*
7. Zaimki nieokreślone, np. *alle, einige, etwas, jeder, jemand, man*
8. Zaimki względne, np. *der, welcher*
9. Zaimek wzajemny *einander*

Przymiotnik

1. Przymiotnik jako orzecznik, np. *Das Auto ist modern.*
2. Przymiotnik jako przydawka:
 - z rodzajnikiem określonym, np. *das kleine Kind, die neuen Autos*
 - z rodzajnikiem nieokreślonym, zaimkiem dzierżawczym i z przeczeniem *kein*, np. *ein großer Hund, meine liebe Schwester, keine schwierigen Aufgaben*
 - bez rodzajnika, np. *frisches Brot, kluge Schüler*
 - po liczebnikach i zaimkach liczebnych, np. *vier kleine Katzen, alle guten Autos, viele nette Lehrer*
3. Regularne i nieregularne stopniowanie przymiotnika, np. *klein – kleiner – der/die/das kleinste, am kleinsten, gut – besser – der/die/das beste, am besten*
4. Przymiotniki utworzone od nazw miast, krajów i części świata, np. *Berliner Bahnhof, deutsch, amerikanisch*
5. Przymiotniki z przedrostkiem *un-*, np. *unglücklich, ungeduldig*
6. Rekcja najczęściej używanych przymiotników, np. *zufrieden mit*

Liczebnik

1. Liczebniki główne, np. *zehn, einhundert*
2. Liczebniki porządkowe, np. *der/die/das zehnte, der/die/das einhundertste*
3. Użycie liczebników w oznaczeniu miary i wagi, powierzchni i objętości, np. *zwei Quadratmeter, sieben Kilo*

4. Liczebniki mnożne i nieokreślone, np. *zweimal, viel*

Przysłówek

1. Przysłówki zaimkowe wo-, da- w pytaniu i odpowiedzi, np. *Worüber spricht ihr? Wir sprechen darüber.*
2. Regularne i nieregularne stopniowanie przysłówków, np. *oft – öfter (häufiger) – am öftesten (am häufigsten)*
3. Przysłówki czasu i miejsca, np. *heute, dort*

Partykuła

np. *sehr, besonders, viel, erst, sogar, immer, etwa, eben, ziemlich, aber* *Der Arzt ist sehr nett. Sie hat Erdkunde besonders gern. Mein Vater spielt ziemlich gut Gitarre. Du bist aber ein guter Fahrer!*

Przyimek

1. Przyimki z celownikiem, np. *bei (bei meiner Tante), mit (mit dem Bus), seit (seit letztem Jahr)*
2. Przyimki z biernikiem, np. *für (für dich), ohne (ohne meine Freunde)*
3. Przyimki z celownikiem lub biernikiem, np. *an (Ich hänge das Bild an die Wand.), auf (Die Lampe steht auf dem Tisch.)*

Czasownik

1. Formy czasowe: Präsens, Futur I, Präteritum, Perfekt, np. *Ich gehe in die Schule. Ich werde in die Schule gehen. Ich ging in die Schule. Ich bin in die Schule gegangen.*
2. Czasowniki posiłkowe *sein, haben, werden*
3. Czasowniki nieregularne ze zmianą samogłoski, np. *helfen, lesen, schlafen*
4. Czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone, np. *abfahren, bestellen*
5. Czasowniki zwrotne, np. *sich waschen, sich interessieren*
6. Czasowniki modalne w czasie Präsens i Präteritum: können, müssen, wollen, dürfen, sollen, mögen
7. Czasownik lassen, np. *Ich lasse mein Fahrrad reparieren.*
8. Formy imiesłowowe czasownika Partizip II, np. *gespielt, gekommen, gebracht*
9. Tryb rozkazujący, np. *Gib mir das Buch!, Setzen Sie sich!, Macht die Tür zu!*
10. Bezokoliczniki z zu i bez zu, np. *Er hat heute keine Lust, mit seinen Freunden auszugehen. Ich höre ihn singen.*
11. Tryb przypuszczający: Konjunktiv II Präteritum, np. *Andreas möchte mich heute besuchen. Ich hätte gerne eine Million Euro. Wenn ich einen Freund hätte, wäre ich glücklich.*
12. Tryb warunkowy: Konditional I (würde + Infinitiv I), np. *Ich würde heute gern ins Kino gehen.*
13. Strona bierna określająca stan, np. *Die Bibliothek ist geschlossen.*
14. Rekcja najczęściej używanych czasowników, np. *sprechen über, helfen bei*

Składnia

1. Zdania pojedyncze:

- oznajmujące, np. *Wir machen Pausen.*
- pytające, np. *Macht ihr Hausaufgaben? Was macht ihr?*
- rozkazujące, np. *Macht Hausaufgaben!*

2. Szyk wyrazów:

- prosty, np. *Peter geht am Montag schwimmen.*
- przestawny, np. *Am Montag geht Peter schwimmen.*
- szyk zdania podrzędnie złożonego, np. *Ich denke, dass unser Lehrer sehr nett ist.*

3. Przeczenia nein, nicht, kein i ich miejsce w zdaniu, np. *Er hat kein Geld. Geht ihr heute nicht zum Englischkurs? Nein, wir gehen nicht zum Kurs.*

4. Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami, np. *aber, denn, oder, und, sondern, deshalb, deswegen, sonst, also, trotzdem*

5. Zdania złożone współrzędnie bezspójnikowe, np. *Die Sonne scheint, es ist warm.*

6. Zdania podrzędnie złożone:

- zdania podmiotowe, np. *Es gefällt mir nicht, dass du so wenig lernst.*
- zdania dopełnieniowe, np. *Er sagt, dass er keine Zeit hat. Ich weiß nicht, wo er wohnt. Ich muss meine Mutter fragen, ob ich ins Gebirge mitfahren darf.*
- zdania okolicznikowe przyczyny, np. *Sie kommt später, weil sie erst ihre Hausaufgaben machen muss.*
- zdania warunkowe rzeczywiste, np. *Wenn die Sonne scheint, gehen wir spazieren.*
- zdania porównawcze, np. *Der Film ist nicht so lustig, wie ich dachte. Das Buch ist besser, als ich dachte.*
- zdania okolicznikowe czasu, np. *Als ich noch zur Schule ging, ging ich oft ins Kino. Wenn das Mittagessen fertig ist, rufe ich euch.*
- zdania okolicznikowe celu, np. *Sie fahren an die Ostsee, um dort zu baden.*
- zdanie przydawkowe, np. *Der Junge, der dort steht, ist sehr traurig.*

3.3. Funkcje i środki językowe

W celu wyrażenia intencji konieczne są środki językowe. Jedna intencja może być wyrażona za pomocą różnych środków językowych np. w zależności od tego, do kogo jest ona skierowana. Te same środki językowe mogą czasem służyć do wyrażania różnych intencji. Są one stosowane automatycznie, jeśli na lekcji zapewnia się dużą ilość interakcji. Nad opanowaniem niżej wymienionych środków językowych uczniów powinien pracować nie tylko w szkole, ale również w domu.

Poniżej zamieszczone zostały przykładowe funkcje językowe z przykładami, które powinny być wprowadzane w klasach pracujących z podręcznikiem *Wir smart 4*:

Funkcje komunikacyjne	Przykłady środków językowych
Pytanie o wykonywany zawód	<i>Was ist dein Vater von Beruf?</i>
Nazywanie zawodów	<i>Mein Bruder ist Lehrer.</i>
Nazywanie czynności związanych z wykonywaniem zawodu.	<i>Der Gärtner pflegt Gärten.</i>
Pytanie o plany zawodowe	<i>Was willst du werden?</i>
Opowiadanie o planach zawodowych	<i>Ich möchte Manager werden</i>
Pytanie o czynności związane z wykonywanym zawodem	<i>Was macht ein Manager?</i>
Pytanie o przynależność rzeczy do danej osoby	<i>Wem gehört das Buch?</i>
Pytanie o informację	<i>Weißt du, dass Lisa gerne schwimmt?</i>
Wyrażanie opinii o pracy w wybranym zawodzie	<i>Ich finde die Arbeit eines Managers anstrengend</i>
Opowiadanie o przynależności rzeczy do danej osoby	<i>Das ist das Buch der Lehrerin.</i>
Potwierdzanie informacji	<i>Ich habe gehört, dass sie gern schwimmt.</i>
Pytanie o zamiar wykonania czegoś	<i>Was wirst du 2030 machen?</i>
Pytanie o prognozy na przyszłość	<i>Was glaubst du: Was wird im Jahre 2030 sein?</i>
Porównywanie osób	<i>Sie ist kleiner als ich.</i>
Opowiadanie o planach na przyszłość	<i>Ich werde mehr lernen.</i>
Podawanie warunku	<i>Wenn das Wetter schön ist, machen wir einen Ausflug.</i>
Opowiadanie o powodach nauki języka obcego	<i>Ich lerne Deutsch, um meine Berufschancen zu verbessern.</i>

Pytanie o wydarzenia z przeszłości	<i>Wann haben deine Eltern das Auto gekauft?</i>
Opowiadanie o wydarzeniach z przeszłości	<i>Wir haben uns bei Markus getroffen.</i>
Opowiadanie baśni	<i>Es war einmal ein Mädchen.</i>

Poniżej zamieszczone zostały przykładowe funkcje językowe z przykładami, które powinny być wprowadzane w klasach pracujących z podręcznikiem *Magnet smart 2*:

Funkcje komunikacyjne	Przykłady środków językowych
Powitania i pożegnania	<i>Guten Morgen!</i> <i>Guten Tag!</i> <i>Auf Wiedersehen!</i> <i>Gute Nacht!</i>
Pytanie o samopoczucie	<i>Wie geht's?</i> <i>Wie geht es euch?</i>
Wyrażanie upodobań	<i>Ich singe nicht gern.</i> <i>Mein Lieblingsfach ist Deutsch.</i>
Wyrażanie opinii i pytanie o nią	<i>Ich finde Geschichte schwierig?</i> <i>Wie findest du ...?</i>
Wyrażanie aprobaty i dezaprobaty	<i>Gute Idee!</i> <i>Ich bin ganz anderer Meinung!</i>
Wyrażanie zadowolenia i niezadowolenia	<i>Super!</i> <i>Das finde ich nicht fair!</i>
Podawanie danych kontaktowych	<i>Ich bin ... Jahre alt.</i> <i>Ich komme aus...</i>
Określanie miejsca spotkań	<i>Wir treffen uns vor dem Kino.</i>
Kupowanie i składanie zamówień	<i>Ich nehme den Kugelschreiber und das Heft.</i>
Nazywanie produktów i sklepów	<i>Ich kaufe heute Brot und Schinken.</i> <i>Ich gehe in den Supermarkt.</i>
Określanie ilości, wagi i objętości produktów	<i>Ich brauche zwei Kartons Milch.</i> <i>Zwei Dosen Kaffee, bitte.</i>
Wydawanie poleceń	<i>Geh in den Supermarkt!</i> <i>Kauf bitte Milch!</i>
Opisywanie miejsc i określanie położenia	<i>In meiner Stadt gibt es ein Restaurant.</i> <i>Die Pizzeria ist am Alexanderplatz.</i>
Wyrażanie zgody i sprzeciwu	<i>Ich bin dafür.</i> <i>Ich bin dagegen.</i>

Określanie czasu zegarowego	<i>Es ist siebzehn Uhr. Es ist halb drei.</i>
Nazywanie pory dnia i określanie częstotliwości	<i>Am Morgen gehe ich zur Schule. Jeden Nachmittag schwimme ich.</i>
Relacjonowanie przebiegu dnia	<i>Ich esse zu Mittag, dann mache ich meine Hausaufgaben.</i>
Określanie miejsca zamieszkania.	<i>Ich wohne in einem Haus mit Garten. Sie wohnt im dritten Stock.</i>
Nazywanie i opisywanie pomieszczeń w mieszkaniu.	<i>Das Arbeitszimmer ist modern. Das Bad ist Klein.</i>
Nazywanie sprzętu i dyscyplin sportowych	<i>Zum Schwimmen brauchst du einen Badeanzug.</i>
Pytanie i informowanie o umiejętnościach	<i>Kannst du schwimmen? Ich kann sehr schnell laufen.</i>
Wyrażanie chęci, konieczności i powinności.	<i>Ich will Reiter. Du musst mehr lernen. Wir sollten ein Geschenk kaufen.</i>
Proponowanie wspólnego spędzania czasu.	<i>Kommst du mit in den Park?</i>
Przyjmowanie i odrzucanie propozycji.	<i>Ja, das ist eine gute Idee. Tut mir leid. Ich kann nicht.</i>
Składanie życzeń	<i>Alles Gute zum Geburtstag! Viel Erfolg!</i>
Opisywanie przyjęcia urodzinowego	<i>Wir tanzen, dann Essen wir eine Torte.</i>
Pytanie o drogę i wskazywanie drogi	<i>Wie komme ich zum Bahnhof? Nimm ein Taxi!</i>
Wyrażanie prośby o pozwolenie	<i>Darf ich etwas fragen?</i>
Opisywanie pogody	<i>Es ist kalt. Die Temperatur liegt bei 20 Grad.</i>
Nazywanie krajobrazów i celów urlopowych	<i>Ich wohne im Gebirge. Ich fahre in die Alpen.</i>
Relacjonowanie minionych wydarzeń	<i>Wir haben lange gespielt und gesprochen.</i>
Nazywanie dolegliwości.	<i>Das Bein tut mir weh. Ich habe Kopfschmerzen.</i>
Nazywanie lekarstw.	<i>Ich nehme Nasentropfen.</i>
Pytanie o stan zdrowia.	<i>Wie fühlst du dich? Hast du Halsschmerzen?</i>
Informowanie o stanie zdrowia.	<i>Ich bin erkältet. Ich habe Husten und Schnupfen.</i>
Wyjaśnianie przyczyny.	<i>Sie hat Schnupfen, weil sie allergisch ist.</i>

3.4. Treści interkulturowe

Lekcja języka obcego jest związana nie tylko z nauczaniem sprawności językowych, struktur leksykalno-gramatycznych, ale również treści interkulturowych. Dzięki temu uczniowie rozwijają swoją wrażliwość kulturową, dostrzegają związek między kulturą własną a kulturą obcą, radzą sobie z kulturą obcą i z interkulturowymi nieporozumieniami, a także umiejętnie przewyćżają stereotypy. Podręczniki *Wir smart i Magnet smart* zawierają teksty i ćwiczenia, które dotyczą niemieckiego obszaru językowego. Każdy rozdział podręcznika *Wir smart 4* na przykład zawiera jednostkę *DACHL-Perle*, gdzie podano ciekawostki o krajach niemieckiego obszaru językowego w języku polskim, dzięki czemu nawet słabsi uczniowie mogą poszerzyć swoje wiadomości z zakresu geografii, historii itp. Dodatkowo *Modul in den DACHL-Ländern* zawiera najważniejsze informacje dotyczące miejsc wartych zobaczenia w krajach niemieckojęzycznych (w języku polskim i niemieckim). Tę część zamyka *Łańcuszek pereł*, czyli quiz sprawdzający zdobyte wiadomości.

W podręczniku *Magnet smart* zawarty jest tzw. *Landeskunde-Kalender*, gdzie znajdują się ciekawostki dotyczące realiów krajów niemieckojęzycznych z ćwiczeniami, które ułatwią uczniom przyswajanie wiedzy.

4. Sposoby realizacji celów kształcenia

4.1. Techniki pracy nad elementami języka

4.1.1. Techniki nauczania gramatyki

Nauczanie gramatyki powinno odbywać się w nawiązaniu do intencji komunikacyjnych. Należy przy tym uwzględnić aspekt semantyczny, strukturalny, i pragmatyczny. Uczniowie powinni więc być poinformowani nie tylko o znaczeniu np. spójnika *weil*, o szyku zdania z tym spójnikiem, ale również w jakich sytuacjach komunikacyjnych ten spójnik będzie im przydatny.

Istnieją dwie podstawowe metody nauczania gramatyki:

- metoda dedukcyjna (nauczyciel podaje regułę, a następnie uczniowie wykonują ćwiczenia zgodne z tą regułą)
- metoda indukcyjna (uczniowie sami formułują regułę na podstawie np. przeczytanego/wysłuchanego tekstu)

W myśl metody indukcyjnej lekcje mogą rozpoczynać się od wykonywania ćwiczeń komunikacyjnych, które doprowadzą uczniów do reguły. Jeśli lekcja prowadzona jest metodą dedukcyjną, to uczniowie muszą mieć możliwość użycia jej w kontekstach komunikacyjnych. Metoda indukcyjna pozwala samodzielnie dotrzeć do wiedzy, skłania do myślenia, pozwala wykorzystać wcześniej zdobytą wiedzę gramatyczną z języka niemieckiego lub też innych języków obcych. Metoda indukcyjna jest polecana w przypadku wprowadzania łatwiejszych struktur gramatycznych.

Lekcje powtórzeniowe powinny uwzględniać takie sytuacje komunikacyjne, w których konieczne będzie zastosowanie omawianych struktur.

Godne polecenia są następujące techniki podczas pracy nad strukturami gramatycznymi:

- szukanie w tekście określonych form gramatycznych,
- uzupełnianie reguł na podstawie analizy zdań, które zawierają tę samą strukturę,
- budowanie zdań z zastosowaniem innych środków leksykalnych,
- wybieranie poprawnej formy z kilku podanych możliwości,
- dopasowanie do siebie fragmentów zdań,
- uzupełnianie brakujących końcówek odmiany,
- kończenie rozpoczętych zdań,
- tworzenie zdań z rozsypanek słownych,
- uzupełnianie zdań wyrazami w odpowiedniej formie gramatycznej,
- przekształcanie zdań.

Przykład ćwiczenia gramatyki w podręczniku Wir smart 4

10

Was nimmt Tina mit, wenn sie nach England fährt? Bildet Minidialoge wie im Beispiel.

Co Tina weźmie ze sobą, jeśli pojedzie do Anglii? Utwórzcie minidialogi, tak jak w przykładzie.

- Was nimmt Tina mit, wenn sie nach England fährt?
- Wenn sie nach England fährt, nimmt sie ihr Englischbuch mit.

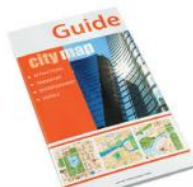
das Wörterbuch

die Windjacke

der Regenschirm

der Stadtführer

der Fotoapparat

Przykład ćwiczenia gramatyki w podręczniku Magnet smart 2

1. Finde im Lehrwerk Imperativformen von den Verben im Singular und Plural und schreib sie ins Heft.

Znajdź w podręczniku formy trybu rozkazującego liczby pojedynczej i mnogiej podanych czasowników i zapisz je w zeszytcie.

1. hören

Beispiel:

Hör! Hört!

2. lernen

7. einkaufen

3. geben

8. schreiben

4. lesen

9. finden

5. sprechen

10. ergänzen

6. antworten

4.1.2. Techniki nauczania słownictwa

Nauczanie słownictwa można podzielić na trzy etapy.

1. Wprowadzanie nowego słownictwa poprzez:

- demonstrację,
- definicję,
- synonimy,
- antonimy,
- podawanie znaczenia za pomocą mimiki, gestów,
- podawanie nowego wyrazu w kontekście,
- podawanie akustycznych lub graficznych podobieństw,
- tłumaczenie na język polski.

Warto zauważyć, że wprowadzanie nowego słownictwa poprzez tłumaczenie jest tutaj wymienione na końcu. Jest to wprawdzie najszybszy sposób objaśnienia materiału leksykalnego, ale do większego zaangażowania i skutecznego zastosowania posiadanej wiedzy skłaniają uczniów inne techniki.

2. Utrwalanie wprowadzonego słownictwa

- powtarzanie (w grupach, parach, indywidualnie),
- tworzenie tabel, w których zamieszcza się wyraz w języku niemieckim, znaczenie wyrazu w języku polskim oraz zdanie z tekstu, w którym występuje wyraz niemiecki,
- graficzne przedstawianie nowych wyrazów,
- przyporządkowanie polskich znaczeń słowom niemieckim,
- demonstracja przedmiotów wymienianych przez nauczyciela
- grupowanie wyrazów według kategorii,
- zastosowanie nowych wyrazów w pytaniach,
- zastosowanie nowych wyrazów w krótkich historyjkach.

3. Powtarzanie i utrwalanie wcześniej podanego słownictwa

- podawanie wyrazów rozpoczynających się na określoną literę,
- podawanie wyrazów niepasujących do danej grupy,
- czytane znanych tekstów podczas ćwiczeniu wymowy,
- dopasowywanie przymiotników, rzeczowników, czasowników, które pasują do danego obrazka,
- krzyżówki,
- memory,
- sałatki literowe,
- węże literowe.

Przykład ćwiczenia słownictwa w podręczniku Wir smart 4

3

Wie heißen diese Berufe? Ordne zu. Schreibe die Lösung ins Heft.

Jak nazywają się przedstawione zawody? Przyporządkuj odpowiednio, a rozwiązanie zapisz w zeszyte.

a. Lehrer

b. Automechaniker

c. Programmierer

d. Koch

e. Frisör

f. Ärztin

g. Krankenpflegerin

h. Sängerin

i. Polizistin

j. Verkäuferin

k. Gärtner

l. Model

Przykład ćwiczenia słownictwa w podręczniku Magnet smart 2

4a
vier

Wo kann man das kaufen?

Ordne die Produkte den Geschäften zu.

Gdzie można kupić te artykuły? Dopasuj produkty do odpowiednich sklepów.

GRAMMATIK II, S. 28

das Obst
das Brot
der Schinken
der Kuchen
das Gemüse
die Medikamente
der Käse
die Blumen
die Kleidung
das Fleisch
die Eier
der Honig

4.1.3. Techniki nauczania poprawnej wymowy i intonacji

Nauczanie poprawnego wymawiania dźwięków, słów, fraz i zdań jest nieodzowne na lekcji języka niemieckiego. Pracę ułatwią ćwiczenia występujące w podręczniku, ale również stosowanie języka niemieckiego jako tzw. „języka lekcyjnego”. Używanie przez nauczyciela od pierwszej lekcji typowych zwrotów lekcyjnych i egzekwowanie ich od uczniów jest jednym z założeń niniejszego programu. Używanie języka obcego nie tylko jako treści swoistej dla przedmiotu nauczania, ale również jako języka komunikacji podczas zajęć w różnych rodzajach interakcji, tj. nauczyciel – uczeń, uczeń – uczeń, jest zapisane również w podstawie programowej, na której opiera się niniejszy program.

Należy zachęcać uczniów do samodzielnego słuchania tekstów na płycie CD w domu. O ile jest to możliwe, warto jest również zadbać o kontakt uczniów z rodzimym użytkownikiem języka na lekcji.

Proponowane techniki nauczania wymowy i intonacji to:

- słuchanie nagrań rodzimych użytkowników języka,
- zaznaczanie w tekście usłyszanego słowa,
- rozpoznawanie i imitowanie dźwięków,
- powtarzanie łamańców językowych,
- słuchanie i powtarzanie wyrazów i zdań (chórem, w grupach, w parach, indywidualnie),
- powtarzania wyrazów pogrupowanych według określonego kryterium fonetycznego,
- zaznaczanie akcentu zdaniowego/wyrazowego,
- śpiewanie piosenek,
- powtarzanie rymowanek,
- głośne czytanie tekstów.

Przykład ćwiczenia wymowy w podręczniku *Wir smart 4*

der Job	jobben	der Computer	computern
der PC	die CD	der CD-Player	der Laptop
das Internet	surfen	der Manager	das Model

Przykład ćwiczenia wymowy w podręczniku *Magnet smart 2*

SPRECHEN CD_8

Aussprachetraining – Zungenbrecher. Hör zu und sprich nach.

*Trening wymowy. Słuchaj nagrania
i powtarzaj łamańce językowe
za lektorem.*

Fischers Fritz fischt frische Fische.
Frisehe Fische fischt Fischers
Fritz.

Schneiderschere schneidet
scharf. Scharf schneidet
Schneiderschere.

Hechte, Nächte, stechen, brechen.
Nun versuch es nachzusprechen!

4.1.4. Techniki nauczania pisowni

Uczeń powinien opanować na lekcji podstawowe zasady pisowni niemieckiej. Niewłaściwa pisownia może prowadzić do zmiany znaczenia wyrazu lub do zaburzenia poprawności gramatycznej, a tym samym zakłócenia komunikacji. Polecane techniki ćwiczenia pisowni to:

- odwzorowywanie,
- tworzenie wyrazów z rozsypanki literowej,
- uzupełnianie brakujących liter,
- podpisywanie obrazków,
- krzyżówki,
- dyktanda.

Kolejność nauczania pisowni to odwzorowywanie, zapisywanie wyrazów, zapisywanie zwrotów, a potem pełnych zdań.

Przykład nauczania pisowni w podręczniku Wir smart 4

Ergänze die fehlenden Buchstaben. Schreibe die Sätze ins Heft.

Uzupełnij brakujące litery. Zdania zapisz w zeszyte.

1. Ich will Man... ..r werden.
2. Möchtest du Autom... ..niker werden?
3. Mein Vater ist Program... ..rer von Beruf.
4. Frau Holm arbeitet als Kran... ..pflegerin.
5. Luise ist S... ..erin.
6. Herr Lopp ist Poliz... ..

4.2. Techniki nauczania podstawowych sprawności językowych

Podstawowe sprawności językowe to: sprawności receptywne, czyli słuchanie i czytanie oraz sprawności produktywne, czyli pisanie i mówienie.

Rozumienie ze słuchu należy do sprawności receptywnych. Bez sprawności rozumienia ze słuchu nie można pozyskać odpowiednich informacji i opanować nienagannej sprawności mówienia. Wiąże się z tym konieczność słuchania nie tylko wypowiedzi nauczyciela w języku obcym, ale też tekstów autentycznych poczynając od pierwszych godzin lekcyjnych. Polecane jest słuchanie rozmów, wiadomości, komunikatów, ogłoszeń, instrukcji, które są artykułowane powoli w standardowej odmianie języka. Przed rozpoczęciem ćwiczenia rozumienia ze słuchu ważne jest, aby uczniowie zapoznali się z poleceniem i treścią ćwiczenia/zadania. W razie konieczności należy objaśnić niezrozumiałe struktury leksykalno-gramatyczne. Słuchając teksty uczeń powinien w szczególności:

- reagować na polecenia,
- określać główną myśl wypowiedzi lub fragmentu wypowiedzi,
- określać intencje nadawcy/autora tekstu,
- określać kontekst wypowiedzi (np.: czas, miejsce, sytuację, uczestników),
- znajdować w wypowiedzi określone informacje,
- rozróżniać formalny i nieformalny styl wypowiedzi.

Realizację powyższych celów wspomagają następujące techniki

A. Przed słuchaniem tekstu

- praca z obrazkiem (np. odpowiedzi na pytania: Kto? Gdzie? Co robią osoby przedstawione na obrazku?)
- rozmowa na temat związany z tekstem,
- wprowadzenie wyrazów kluczowych występujących w tekście,
- zebranie skojarzeń do tematu występującego w tekście w formie asocjogramu.

B. W trakcie słuchania tekstu

- określanie czasu, miejsca, osób, zdarzenia,
- porządkowanie kolejności obrazków zgodnie z treścią tekstu,
- prawda/fałsz,
- wybór wielokrotny,
- uzupełnianie luk,
- odpowiedzi na pytania,
- rysowanie lub zaznaczanie obrazków według wskazówek usłyszanych w tekście,
- uzupełnianie tabeli.

Należy podkreślić, że praca z tekstem ze słuchu powinna rozpoczynać się od rozumienia globalnego, a w dalszej kolejności należy przejść do treningu rozumienia szczegółowego.

C. Po wysłuchaniu tekstu

- odgrywanie scenek z dialogu na podstawie modelu dialogu,
- odgrywanie scenek zbliżonych treściowo do wysłuchanych,
- streszczanie tekstu w formie ustnej lub/i pisemnej,
- pisanie alternatywnych zakończeń,
- wyrażanie własnego zdania na temat poruszony w tekście,
- pisanie pytań do wywiadu z osobami mówiącymi.

Przykład ćwiczenia na rozumienie ze słuchu z podręcznika Wir smart 4

- 2 **1 Was fragt die Reporterin? Was antwortet Tina? Hör zu und antworte.**
O co pyta reporterka? Co odpowiada Tina? Posłuchaj i odpowiedz.
1. Die Reporterin möchte wissen, ...
 - a. was Tina morgen macht.
 - b. was Tina im nächsten Jahr macht.
 - c. welchen Beruf Tina lernen möchte.
 2. Tina sagt, ...
 - a. dass sie immer vom Tennisspielen träumt.
 - b. dass sie Tennisspielerin werden möchte.
 - c. dass Tennisspielen nur ein Hobby für sie ist.

Przykład ćwiczenia na rozumienie ze słuchu z podręcznika Magnet smart 2

9
neun

HÖREN / SPRECHEN CD_5

**Die Schulbibliothek ist leider zu. Wo treffen sich die Schüler?
Hör zu und antworte.**

*Biblioteka jest niestety zamknięta. Gdzie spotkają się uczniowie?
Posłuchaj nagrania i odpowiedz.*

Rückblick

Miejsca spotkań:

- der Tennisclub
- der Park
- der Musikraum
- die Klasse
- die Mensa
- die Sporthalle
- die Eisdiele
- das Jugendzentrum
- das Schwimmbad
- das Kino

Rozumienie tekstu pisanego może być rozwijane na bazie następujących tekstów: listy, e-maile, SMS-y, kartki pocztowe, napisy, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, artykuły, teksty narracyjne, recenzje, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty literackie.

Przed rozpoczęciem ćwiczenia tekstu pisanego, podobnie jak przed ćwiczeniem rozumienia ze słuchu, ważne jest, aby uczniowie zapoznali się z poleceniem i treścią ćwiczenia/zadania.

Czytając teksty uczeń powinien w szczególności:

- określać główną myśl tekstu lub fragmentu tekstu,
- znajdować w tekście określone informacje,
- określać intencje nadawcy/autora tekstu,
- określać kontekst wypowiedzi (np.: czas, miejsce, sytuację, uczestników),
- rozróżniać formalny i nieformalny styl wypowiedzi.
- rozpoznawać związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu;
- układać informacje w określonym porządku.

Realizację powyższych celów wspomagają następujące techniki

Przed czytaniem tekstu

- praca z obrazkiem (np. odpowiedzi na pytania: Kto? Gdzie? Co robią osoby przedstawione na obrazku?)
- rozmowa na temat związany z tekstem,
- wprowadzenie wyrazów kluczowych występujących w tekście,
- zebranie skojarzeń do tematu występującego w tekście w formie asocjogramu.

W trakcie czytania

- określanie czasu, miejsca, osób, zdarzenia,
- dopasowywanie tytułów do tekstów,
- podkreślanie słów-kluczy,
- porządkowanie kolejności obrazków zgodnie z treścią tekstu,
- prawda/fałsz,
- łączenie ze sobą różnych elementów tekstu,
- wybór wielokrotny,
- uzupełnianie luk,
- odpowiedzi na pytania,
- wskazywanie miejsc w tekście, z których pochodzi dana informacja.

Po przeczytaniu tekstu

- pisanie planu tekstu,
- pisemne lub ustne streszczanie tekstu,
- pisanie tekstów o podobnej problematyce,

- pisanie dalszego ciągu tekstu,
- odgrywanie ról (przejęcie ról osób występujących w tekście)

Podobnie jak w przypadku pracy z tekstem ze słuchu należy pamiętać o rozpoczynaniu pracy z tekstem od rozumienia globalnego, a w dalszej kolejności należy przejść do ćwiczenia rozumienia szczegółowego.

Przykład ćwiczenia na rozumienie tekstu pisanego z podręcznika Wir smart 4

Lesecke

18

Lies Evas E-Mail und schreibe die zutreffenden Sätze (1–5) ins Heft.

Przeczytaj e-mail od Ewy. Zapisz w zeszytych zdania (1–5) zgodne z jego treścią.

Neue Nachricht

Sehr geehrte Frau Neumann,

ich möchte mich kurz vorstellen. Ich heiße Eva Brunnen und möchte Sie um Rat bitten. Ich will gern mehr über meinen Lieblingsberuf wissen. Das ist der Beruf der Journalistin. Sie kennen den Beruf am besten, denn Ihre Artikel habe ich immer gern gelesen. Sie sind sehr spannend und ich kann so viel von Ihnen lernen.

Ich habe mit meinen Eltern viel über meine Berufswahl gesprochen. Ich denke, ich kann am besten Texte schreiben. Ich habe ja eine Eins in Deutsch und schreibe immer gern lange Aufsätze. Meine Eltern sagen aber, dass der Beruf nicht so einfach ist. Könnten Sie mir bitte mehr über den Beruf schreiben? Was ist in diesem Beruf wichtig? Was mussten Sie lernen? Was macht Ihnen Spaß? Was ist besonders schwierig? Ich will alles wissen, denn das ist wichtig für mich.

Mit freundlichen Grüßen

Eva Brunnen

Sans Serif | ↶ ↷ | B I U A | ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Senden
📎 +

1. Eva schreibt an eine Freundin.
2. Eva findet den Journalistenberuf schwierig.
3. Frau Neumann ist Journalistin.
4. Eva schreibt nicht gern.
5. Eva bittet um Informationen.

Przykład ćwiczenia na rozumienie tekstu pisanego z podręcznika Magnet smart 2

11
elf

LESEN

Klassenblog. Lies die Beiträge für den Klassenblog und entscheide, wohin die Sätze A–D passen.

Vorsicht! Ein Satz passt zu keinem Text.

Przeczytaj fragmenty klasowego bloga i zdecyduj, gdzie pasują zdania A–D. Uwaga! Jedno zdanie nie pasuje do żadnego tekstu.

GRAMMATIK IV, S. 17

A. Ihn mag ich nicht! • B. Das finde ich nicht fair! • C. Das ist eine tolle Idee! • D. Er ist echt super!

Mówienie jest sprawnością, która wymaga od uczącego się dużego zaangażowania, ponieważ czas przeznaczony na produkcję tekstu jest ograniczony. Osoba mówiąca musi zareagować w konkretnej sytuacji szybko i adekwatnie do postawionego problemu.

Polecane jest, aby uczeń:

- opisywał ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska;
- opowiadał o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości,
- przedstawiał fakty z przeszłości i teraźniejszości,
- przedstawiał intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość,
- opisywał upodobania,
- wyrażał i uzasadniał swoje opinie, przedstawiał opinie innych osób,
- wyrażał uczucia i emocje,
- stosował formalny i nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

Realizację powyższych celów wspomagają następujące techniki

- komunikowanie się w klasie (nauczyciel – uczeń; uczeń – uczeń) w języku docelowym od początku od pierwszych lekcji,
- ćwiczenia „łańcuszki” (pytanie – odpowiedź – pytanie itd.),
- wypowiedź na podstawie słów- kluczy,

- przeprowadzanie ankiet i wywiadów,
- odgrywanie dialogów na podstawie modelu dialogu,
- inscenizacje na podany temat,
- praca z materiałem ikonograficznym,
- praca w parach i grupach zakończona przedstawianiem wyników na forum klasy.

Przykład ćwiczenia rozwijającego sprawność mówienia z podręcznika Wir smart 4

8

Fragenkette. Fragt und antwortet.
Łańcuszek. Pytajcie i odpowiadajcie.

→

Was wirst du nach der Schule machen?
 → Ich werde mein Abitur machen. Und du?
 Was wirst du nach der Schule machen?
 → Ich werde ...

Przykład ćwiczenia rozwijającego sprawność mówienia z podręcznika Magnet smart 2

10
zehn

SPRECHEN

Der Einkaufsplan von Frau Mayer. Fragt und antwortet, wie im Beispiel.
Na podstawie planu zakupów pani Mayer pytajcie i odpowiadajcie tak, jak w przykładzie.

Montag	Dienstag	Mittwoch	Donnerstag	Freitag	Samstag	Sonntag
Bäckerei Konditorei	Bäckerei Supermarkt	Metzgerei Bioladen	Bäckerei Obst- und Gemüsege- schäft	Bäckerei Apotheke	Kaufhaus Konditorei	

► Wohin geht Frau Mayer am Mittwoch?

▷ Am Mittwoch geht Frau Mayer in die Metzgerei und in den Bioladen.

► Und am Sonntag?

▷ Am Sonntag sind die Geschäfte zu.

Pisanie jest najwyższym szczeblem w procesie przyswajania języka. Wymaga ono (szczególnie w przypadku dłuższych tekstów użytkowych) od uczącego się uporządkowania myśli, ich strukturalizacji i zastosowania zasad kompozycji) (Rampillon, 1996A, 105). Na poziomie II. 1 uczeń powinien tworzyć krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne (np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, pocztówkę, e-mail, historyjkę, list prywatny, wpis na blogu, w których

- opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska,
- opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości,
- przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości,
- przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość.
- opisuje upodobania,

- wyraża i uzasadnia swoje opinie, przedstawia opinie innych osób,
- wyraża uczucia i emocje,
- stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

Realizację powyższych celów wspomagają następujące techniki

- uzupełnianie luk,
- uzupełnianie asocjogramów,
- pisanie tekstu według podanego wzoru,
- tworzenie tekstów do historyjek obrazkowych,
- wpisywanie tekstu do chmurek w komiksie,
- pisanie krótkich tekstów użytkowych.

Przykład ćwiczenia rozwijającego sprawność pisania z podręcznika Wir smart 4

20

Schreibkunst. Schreibe eine E-Mail nach Anweisung ins Heft.

Sztuka pisania. Napisz w zeszyte e-mail według opisu.

W ostatnim e-mailu koleżanka z Niemiec poprosiła cię o napisanie kilku zdań na temat twojej przyszłości zawodowej. W e-mailu do niej napisz:

- kim chcesz zostać,
- co będziesz robić w wybranym zawodzie,
- co sądzisz o pracy w tym zawodzie,
- co myślą rodzice o twoim pomysle.

Przykład ćwiczenia rozwijającego sprawność pisania z podręcznika Magnet smart 2

11b
elf

LESEN / SCHREIBEN

Was hast du gestern gemacht?

Bilde Sätze und schreib sie ins Heft.

Co wczoraj zrobiłaś/zrobiłeś? Ułóż zdania i zapisz je w zeszyte.

GRAMMATIK VI, S. 55

- frühstücken • den Rucksack packen • Deutsch lernen • Fußball/Computer spielen
- Spaghetti kochen • Hausaufgaben machen • Musik hören • mein Zimmer aufräumen

Beispiel:

Ich habe gefrühstückt.

4.3. Metody aktywizujące

Metody aktywizujące są związane ze sposobem nauczania, w którym nauczyciel stwarza warunki do samodzielnego uczenia się. Lekcja z zastosowaniem metod aktywizujących nie może kojarzyć się z przekazywaniem gotowej wiedzy. Efektywność zapamiętywania tego, co słyszymy lub widzimy jest zdecydowanie mniejsza niż tego, co wykonujemy samodzielnie, dlatego warto wykorzystywać metody aktywizujące. Metody aktywizujące mają też wiele

innych zalet. Prowadzą do dobrych relacji i uczą pracy zespołowej. Ponadto lekcja staje się bardziej interesująca, a uczniowie są bardziej zmotywowani. Zmniejszają też ryzyko wypalenia zawodowego nauczyciela.

Przykładowe techniki aktywizujące, które warto wykorzystywać na lekcji języka obcego to:

- **mapa mentalna** – metoda wizualnego przedstawienia problemu, z wykorzystaniem rysunków, schematów lub symboli. Na środku umieszczony jest tytuł. Od niego rozchodzą się grube linie, na których zapisane są główne słowa-klucze. Od tych linii rozchodzą się następne słowa-klucze. Celem tej metody jest usystematyzowanie zdobytej wiedzy.
- **burza mózgów** – to tzw. giełda pomysłów. Stosuje się ją po to, aby uczniowie w szybki sposób gromadzili wiele informacji, wiele pomysłów. Metoda ta pozwala ocenić jaką wiedzę dysponują uczniowie, co należy poszerzyć, co utrwalić, a co jest jeszcze zupełnie nieznane.
- **gry** – poprzez rywalizację motywują do nauki i intensyfikują kontakt interpersonalny.

Propozycja gry z podręcznika *Magnet smart 2*

SPRECHEN
Was fehlt? Spielt in Paaren.
Czego brakuje? Grajcie w parach.

Wytnijcie dwie lub cztery karteczki wielkości przedmiotów z zadania 6a. Pierwszy gracz zamyka oczy, a drugi w tym czasie zakrywa karteczkami 2–4 dowolne zdjęcia z podpisami i pyta: **Was fehlt?** Pierwszy gracz otwiera oczy i odgaduje nazwy przedmiotów znajdujących się na zakrytych polach. Kto poda najwięcej poprawnych nazw, wygrywa.

- **„za i przeciw”** – metoda, która polega na analizowaniu jakiegoś problemu z różnych punktów widzenia. Uczeń wyszukuje pozytywne i negatywne strony jakiegoś zjawiska w celu podjęcia trafnej decyzji. Uczy się w ten sposób analizowania faktów.
- **stacje zadaniowe** – polegają na realizacji przez uczniów zadań zaproponowanych przez nauczyciela. Zadania umieszczone są w wyznaczonych stacjach. Uczeń może sam decydować, od której stacji rozpocznie swoją pracę.
- **drama** – wejście w rolę, improwizacja rozmowy na podstawie własnych doświadczeń i wiedzy. Angażowane są ruch, gest, mowa, myśli i uczucia. Uczniowie stają się reżyserami wydarzeń.
- **grupy zadaniowe** – metoda, która polega na pracy w grupach 3-4 osobowych. Każda grupa może otrzymać takie samo zadanie do rozwiązania albo inne, które stanowi element jakiejś całości.
- **projekt** – to zadanie, które jest najczęściej wykonywane w grupach. Warto podkreślić, że udział w projekcie na lekcji i poza nią jest jednym z wymagań szczegółowych zawartych w podstawie programowej. Uczniowie mogą uczyć się od siebie, natomiast nauczyciel pełni rolę osoby wprowadzającej oraz obecnej przy

prezentacji oraz ocenianiu. Ocenianiem pracy w projekcie mogą się również zająć uczniowie, co kształtuje postawę uczciwości i wyrabia umiejętność podejmowania decyzji. Zaletą pracy z projektem to niewątpliwie wspieranie integracji zespołu klasowego, w którym uczniowie uczą się rozwiązywania problemów, aktywnego słuchania, skutecznego komunikowania się, a także wzmacniają poczucie własnej wartości. Metoda projektu wdraża uczniów do planowania oraz organizowania pracy, a także dokonywania samooceny. Projekty mogą być wykonywane indywidualnie lub zespołowo. Nauczyciele korzystający z metody projektu mogą indywidualizować techniki pracy, różnicując wymagania. Wyboru treści, które będą realizowane metodą projektu, może dokonywać nauczyciel samodzielnie lub w porozumieniu z uczniami.

Propozycja projektu z podręcznika *Wir smart 4*

The graphic is a horizontal banner with a light orange background. At the top left, the text 'Sei kreativ: Atrakcje w Austrii' is written in a handwritten style, with 'Sei kreativ:' in orange and 'Atrakcje w Austrii' in red. Below this, in a smaller, black sans-serif font, is the text: 'Bądź twórcza/-y i przygotuj wspólnie z innymi uczniami mapę austriackich atrakcji dla młodzieży. Wyszukajcie informacje na ten temat w różnych źródłach i zaznaczcie te miejsca na mapie. Przygotujcie także prospekty reklamowe i przedstawcie je w klasie.' On the right side of the banner, there is a vertical orange arrow pointing downwards, containing the text 'Bądź kreatywny' written vertically in white.

4.4. Autonomia ucznia

Uczeń autonomiczny to taki, który chętnie komunikuje się w języku obcym, sam inicjuje rozmowy, nie obawia się rozmów z rodzimym użytkownikiem języka, potrafi wiązać nową wiedzę z wiedzą już posiadaną. Dyskutuje też z innymi osobami na temat problemów związanych z nauką języka obcego. Uczeń autonomiczny posiada wiedzę o etapach uczenia się, planowaniu, organizacji pracy, wyborze materiałów do nauki, technik i strategii uczenia się.

Podstawa programowa zakłada, że nauka w szkole podstawowej ma sprzyjać autonomii. Ważną rolę przypisuje się dokonywaniu samooceny, korzystaniu ze źródeł informacji w języku obcym. Uczeń powinien stosować strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu) oraz kompensacyjne (np. parafraza, definicja), gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu.

Aby uczeń pracował autonomicznie, należy uwzględnić następujące warunki:

- wspólne (nauczyciel i uczeń) planowanie lekcji,
- precyzyjne określanie celów lekcji,
- motywowanie uczniów do wyszukiwania materiałów dodatkowych,
- dostarczenie uczniowi informacji dotyczących strategii uczenia się i korzyści z ich stosowania,
- stosowanie otwartych form pracy,

- tworzenie wesołej atmosfery na lekcji,
- chwalenie uczniów nawet za niewielkie sukcesy.
- zachęcanie do samooceny.

4.4.1. Wdrażanie do samooceny

Istotną umiejętnością w procesie autonomizacji jest samoocena. Zbyt niska samoocena niesie za sobą negatywne skutki, tzn. brak zainteresowań poznawczych, rezygnację z podejmowania wysiłku, niskie wyniki w nauce. Celem samooceny jest diagnoza mocnych i słabych stron własnej kompetencji komunikacyjnej, porównanie jej poziomu z modelem docelowym. Dzięki takiej autodiagnozie możliwa staje się świadome i lepiej zorganizowane uczenie się, rozwijanie odpowiedzialności za rozwój własnej kompetencji komunikacyjnej. Nauczyciel może opracowywać tabele samooceny dla swoich uczniów, kierując się przykładami zawartymi m.in. w *Europejskim Portfolio Językowym* – poziomy A1, A2, B1.

Uczniowie korzystający z podręcznika *Wir smart* mogą również dokonać samooceny korzystając z listy umiejętności *Du kannst...*, np.

- Potrafisz pytać o wykonywany zawód
- Potrafisz pytać o plany zawodowe na przyszłość
- Potrafisz opowiadać, kim z zawodu są twoi bliscy (*Wir smart 4*, s. 16)

Na pierwszej stronie każdego rozdziału podręcznika *Magnet smart* znajdują się informacje *W tym rozdziale nauczysz się/przypomnisz sobie* (np. nazywać artykuły spożywcze i sklepy, wydawać polecenia, nazywać podstawowe usługi itd.) oraz *Zagadnienia gramatyczne*. Uczeń może również na bazie tego materiału dokonać samooceny oznaczając, czy dany aspekt został przez niego opanowany czy też nie. Nauczyciel może zamieścić powyższe aspekty w tabeli i zlecić uczniom dokonanie samooceny.

Przykładowa tabela samooceny na podstawie podręcznika *Wir smart 4 (Modul 7, Kapitel 1)*:

Umiem/potrafię:	dobrze	słabo	wcale
nazywać zawody			
nazywać narzędzia pracy			
nazywać czynności związane z wykonywanym zawodem			
wyrażać opinię o pracy w wybranych zawodach			
opowiadać o planach zawodowych na przyszłość			

Przykładowa tabela samooceny na podstawie podręcznika *Magnet smart 2 (Rückblick)* to:

Umiem/potrafię:	dobrze	słabo	wcale
witać się i żegnać			
pytać o samopoczucie			
wyrażać upodobania			
wyrażać zadowolenie i niezadowolenie			
wyrażać opinię			

4.5. Przykładowe scenariusze lekcji

4.5.1. Przykładowy scenariusz lekcji na podstawie podręcznika *Wir smart 4*

Temat lekcji: Meine Pläne

Rozdział 2

Cele lekcji:

- uczeń opowiada o swoich planach,
- uczeń formułuje dobre postanowienia,
- uczniowie pytają o plany na przyszłość innych osób,
- uczeń stosuje czas przyszły Futur I.

Zakres tematyczny: życie prywatne (rodzina, znajomi i przyjaciele, określanie czasu, styl życia); praca (wybór zawodu)

Struktury leksykalno-gramatyczne: określenia czasu, określenia czynności związanych z czasem wolnym i pracą Futur I,

Pomoce dydaktyczne: podręcznik, płyta CD, odtwarzacz płyt CD, karty pracy

Formy socjalne: praca indywidualna, praca w parach, praca w plenum

L.p.	Przebieg lekcji	Formy pracy	Materiał
1. Wstęp (5 min)	A. Czynności organizacyjne. B. Rozgrzewka: Uczniowie domyślają się znaczenia zdań podanych przez nauczyciela: <i>Am Wochenende werde ich nach Berlin fahren./ Am Wochenende werde ich meine Familie besuchen./ Am Wochenende werde ich ins Kino gehen.</i> Nauczyciel przedstawia cele lekcji.	plenum	–
2. Prezentacja i semantyzacja (15 min)	Uczniowie wykonują zadanie 1. Rozwiązania prezentują w plenum.	indywidualnie, plenum	podręcznik – zadanie 1
	Uczniowie zapoznają się z treścią zadania 2, słuchają tekst i wybierają właściwe rozwiązania	indywidualnie, plenum	podręcznik – zadanie 2
	Uczniowie piszą na kartkach swoje trzy dobre postanowienia i prezentują je.	indywidualnie, plenum	małe kartki
	Uczniowie analizują zasadę tworzenia czasu Futur I	indywidualnie, plenum	podręcznik, s 19
3. Faza ćwiczeń (20 min)	Uczniowie wykonują ćwiczenie, w którym wpisują właściwe formy czasu Futur I	indywidualnie	karta pracy nr 1 (można wykorzystać inne ćwicze-

			nia sprawdzające formy czasu Futur I)
	Uczniowie wymieniają się kartkami, na których wpisali wcześniej swoje dobre postanowienia i informują o dobrych postanowieniach swoich kolegów/koleżanek.	plenum	małe kartki
	Uczniowie przygotowują i prezentują pytania do nauczyciela według wzoru: <i>Werden Sie am Nachmittag ein Buch lesen?</i> itd. Nauczyciel odpowiada na zadane pytania.	plenum	—
4. Podsumowanie lekcji i objaśnienie pracy domowej (5 min)	A. Uczniowie podsumowują, czego nauczyli się na tej lekcji.	plenum	—
	B. Nauczyciel podaje pracę domową	plenum	część ustna: Opowiedz o swoich planach na najbliższy weekend (7 zdań) część pisemna: zadanie sprawdzające znajomość form czasu Futur I z książki ćwiczeń (wyboru dokonuje nauczyciel)

Karta pracy

Ergänze die Sätze im Futur I.

Uzupełnij zdania w czasie Futur I.

1. Ich _____ meiner Mutter helfen.
2. Klaus _____ in Bonn arbeiten.
3. Wo _____ du studieren?
4. _____ ihr heute Computerspiele spielen?
5. Frau Braun, _____ Sie nächste Woche an diesem Projekt arbeiten?
6. Wer _____ nach Dresden fahren?
7. _____ ihr den ganzen Nachmittag fernsehen?
8. Wir _____ bald eine Party machen.
9. _____ du in den Ferien Ski fahren?
10. Er _____ keinen Urlaub machen.

4.5.2. Przykładowy scenariusz lekcji na podstawie podręcznika *Magnet smart 2*

Temat lekcji: Wer wohnt wo?

Rozdział 3

Cele lekcji:

- uczeń określa typy domów,
- uczeń podaje, gdzie mieszka on i gdzie mieszkają jego znajomi,
- uczeń podaje charakterystyczne cechy swojego domu/mieszkania,
- uczeń stosuje przyimki *in* i *an* + Dativ.

Zakres tematyczny: miejsce zamieszkania (dom i jego okolica)

Struktury leksykalno-gramatyczne: przyimki *in* i *an* + Dativ, typy domów, przymiotniki określające miejsce zamieszkania

Pomoce dydaktyczne: podręcznik, płyta CD, odtwarzacz płyt CD, karta pracy

Formy socjalne: praca indywidualna, praca w parach, praca w plenum

Przebieg lekcji

L.p.	Przebieg lekcji	Formy pracy	Materiał
1. Wstęp (5 min)	A. Czynności organizacyjne. B. Rozgrzewka: Uczniowie wykonują zadanie 1a, a następnie odpowiadają na pytanie: <i>Wo wohnst du?</i> wybierając opcje z zadania.	plenum	podręcznik – zadanie 1a, s. 44
2. Prezentacja i semantyzacja (20 min)	Uczniowie zapoznają się z treścią zadania 1b. W razie potrzeby nauczyciel wyjaśnia nowe słownictwo za pomocą definicji lub demonstracji. Uczniowie słuchają tekstu do zadania, a następnie prezentują rozwiązania w plenum.	indywidualnie, plenum	podręcznik – zadanie 1b, s. 44
	Uczniowie wykonują ćwiczenie na karcie pracy, a następnie prezentują wyniki swojej pracy według wzoru: <i>Ich wohne in...../ Mein Freund wohnt</i> itd.	indywidualnie, plenum	karta pracy
	Uczniowie wykonują zadanie 2b. W razie potrzeby nauczyciel objaśnia nowe słownictwo.	indywidualnie, plenum	podręcznik – zadanie 2b, s. 45
3. Faza ćwiczeń (15 min)	Uczniowie przygotowują i prezentują dialogi według wzoru: A. <i>Wo wohnt dein/deine...?</i> B. <i>Er/Sie wohnt in....</i> A. <i>Wie ist sein/ihr Haus?</i> B. <i>Sein/Ihr Haus ist...</i>	pary, plenum	–
	Uczniowie podają swoje miejsce zamieszkania i cechy charakterystyczne swojego domu/mieszkania	plenum	–
4. Podsumowanie lekcji i objaśnienie pracy domowej (5 min)	A. Uczniowie podsumowują, czego nauczyli się na tej lekcji.	plenum	–
	B. Praca domowa	plenum	część ustna: <i>Wähle 5 Personen und erzähle: Wo wohnt jede</i>

			von diesen Personen? Wie ist ihr Haus/ihre Wohnung? część pisem- na: wybrane przez nauczy- ciela ćwiczenie z książki ćwi- czeń dotyczą- ce typów do- mów i/lub przymiotników dotyczących opisu domu.
--	--	--	---

Karta pracy

Wer wohnt wo? Kreuze bitte an.

	in einem Haus mit Garten	in einem Wohn- block	in der Stadt	auf dem Land	im Stadt- zentrum	in einer Wohnung mit Bal- kon	am Stadt- rand
ich							
mein Freund							
meine Freundin							
mein Onkel							
mein Nachbar							
meine Groß- eltern							

5. Standardy osiągnięć

Wymagania ogólne i szczegółowe, które są zawarte w podstawie programowej, nawiązują do działań językowych składających się na kompetencję komunikacyjną opisaną w *Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego*, który został przygotowany przez Radę Europy. Nawiązanie to ma charakter bardzo ogólny, bo *ESOKJ* został przygotowany z założenia dla osób dorosłych uczących się języka obcego. *ESOKJ* ułatwia jednak zobrazowanie poziomu biegłości językowej oczekiwanej od ucznia kończącego etap edukacyjny II.1. Od ucznia po tym etapie oczekuje się osiągnięcia poziomu A2+ (B1 w zakresie rozumienia wypowiedzi). Poniżej zamieszczono ogólne zestawienie poziomów biegłości językowej.

Poziom samodzielności	B1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych jej spraw i zdarzeń typowych dla pracy, szkoły, czasu wolnego itd. Potrafi radzić sobie w większości sytuacji komunikacyjnych, które mogą zdarzyć się w czasie podróży po regionie, gdzie mówi się danym językiem. Potrafi tworzyć proste, spójne wypowiedzi ustne lub pisemne na tematy, które są jej znane bądź ją interesują. Potrafi opisywać doświadczenia, zdarzenia, nadzieje, marzenia i zamierzenia, krótko uzasadniając bądź wyjaśniając swoje opinie i plany.
Poziom podstawowy	A2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie wypowiedzi i często używane wyrażenia w zakresie tematów związanych z życiem codziennym. Są to np. bardzo podstawowe informacje dotyczące osoby rozmówcy i jego rodziny, zakupów, otoczenia, pracy. Potrafi porozumiewać się w rutynowych, prostych sytuacjach komunikacyjnych, wymagających jedynie bezpośredniej wymiany zdań na tematy znane i typowe. Potrafi w prosty sposób opisywać swoje pochodzenie i otoczenie, w którym żyje, a także poruszać sprawy związane z najważniejszymi potrzebami życia codziennego.
Poziom podstawowy	A1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie i potrafi stosować potoczne wyrażenia i bardzo proste wypowiedzi dotyczące konkretnych potrzeb życia codziennego. Potrafi formułować pytania z zakresu życia prywatnego, dotyczące np. miejsca, w którym mieszka, ludzi, których zna, i rzeczy, które posiada, oraz odpowiadać na tego typu pytania. Potrafi przedstawiać siebie i innych. Potrafi prowadzić prostą rozmowę, pod warunkiem że rozmówca mówi wolno, zrozumiale i jest gotowy do pomocy.

6. Sposoby kontroli i oceny ucznia

Ocenianie osiągnięć ucznia pomaga m.in. w określeniu jego indywidualnych potrzeb, jego postępów i efektywności kształcenia. Ocena powinna uzmysławiać nauczycielowi konieczność zmiany lub kontynuację metod kształcenia.

Można wyróżnić funkcję diagnostyczną i klasyfikującą oceniania. Funkcja diagnostyczna dotyczy monitorowania postępów ucznia i określania jego indywidualnych potrzeb, określania efektywności metod, planowania procesu nauczania, przekazywania informacji zwrotnej uczniowi i rodzicom. Funkcja klasyfikacyjna dotyczy różnicowania i grupowania uczniów według określonej skali. Jest niezwykle istotna przy ocenie poziomu osiągniętego w dłuższym czasie.

Na lekcji języka obcego nauczyciel może oceniać m.in.:

- zadania domowe,
- odpowiedzi ustne,
- krótkie kartkówki sprawdzające opanowanie materiału z jednej, dwóch lub trzech lekcji,
- sprawdziany,
- testy diagnostyczne
- aktywność na lekcji,
- prace w grupach,
- gotowość do podejmowania dodatkowych zadań (np. udział w konkursach lub uroczystościach szkolnych),

Waga w/w działań ucznia powinna być zróżnicowana. Inaczej traktuje się ocenę za zadanie domowe, kartkówkę, a inaczej za sprawdzian obejmujący materiał z całego rozdziału. Przy ocenianiu krótkich kartkówek proponuję przyjąć następującą skalę ocen:

ocena	% maksymalnej liczby punktów
niedostateczny	0–49
dopuszczający	50–64
dostateczny	65–79
dobry	80–89
bardzo dobry	90–97
celujący	98–100

Przy ocenianiu sprawdzianów proponuję przyjąć następującą skalę ocen:

ocena	% maksymalnej liczby punktów
niedostateczny	0–39
dopuszczający	40–55
dostateczny	56–70
dobry	71–85
bardzo dobry	86–95
celujący	96–100

6.1. Wymagania na poszczególne oceny

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

a) gramatyki i słownictwa:

- bezbłędnie stosuje nie tylko proste, ale i złożone struktury,
- stosuje niezwykle szeroki zasób słownictwa,
- zawsze poprawnie używa słownictwa o charakterze złożonym/abstrakcyjnym.

b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego:

- rozumie wypowiedzi rodzimych użytkowników języka o różnorodnej tematyce,
- rozumie tekst ze słuchu lub tekst pisany bez użycia słownika,
- zawsze rozumie polecenia nauczyciela.

c) mówienia:

- w naturalny sposób formułuje komunikatywną i bezbłędną wypowiedź,
- mówi płynnie,
- posługuje się poprawnym językiem, nie popełniając błędów,
- dysponuje niezwykle szerokim zasobem słownictwa,
- omawia tematy proste i złożone;
- wymowa i intonacja są bezbłędne.

d) pisania:

- realizuje zadanie zawierające pełne zdania, rozbudowane struktury leksykalno-gramatyczne;
- w zadaniu pisemnym zawsze zawiera wszystkie istotne punkty,
- nie popełnia błędów w pisowni oraz interpunkcji.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

a) gramatyki i słownictwa:

- poprawnie operuje strukturami prostymi i złożonymi,
- buduje spójne zdania,
- stosuje szeroki zasób słownictwa,
- poprawnie używa słownictwa o charakterze bardziej złożonym/abstrakcyjnym,
- sporadycznie popełnia drobne błędy gramatyczne niezakłócające komunikacji.

b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego:

- rozumie tekst ze słuchu lub tekst pisany z minimalnym użyciem słownika,
- rozumie ogólny sens różnorodnych tekstów i rozmów,
- wyszukuje w tekście niezbędne informacje,
- rozumie polecenia nauczyciela

c) mówienia:

- formułuje wypowiedzi, które są spójne i logiczne,
- tworzy wypowiedzi, które charakteryzują się bogatym zasobem środków leksykalno-gramatycznych,
- omawia tematy proste oraz tematy o charakterze bardziej złożonym
- sporadycznie popełnia błędy, które nie zakłócają komunikacji,
- wymowa i intonacja czasami nie sprawiają odbiorcy trudności w zrozumieniu.

d) pisania:

- tworzy wypowiedzi, które cechuje zadowalający zakres środków językowych,
- sporadycznie popełnia błędy, które nie zakłócają komunikacji,
- w zadaniu pisemnym zawiera wszystkie istotne punkty,
- używa prawidłowej pisowni oraz interpunkcji.

Ocenę **dobłą** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

a) gramatyki i słownictwa:

- poprawnie operuje większością prostych i złożonych struktur,
- w większości przypadków buduje spójne zdania,
- na ogół używa szerokiego zasobu słownictwa,
- popełnia nieliczne błędy gramatyczne, niezakłócające lub zakłócające w nieznacznym stopniu komunikację.

b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego:

- rozumie tekst ze słuchu lub tekst pisany ze sporadycznym użyciem słownika,
- jest zazwyczaj w stanie zrozumieć ogólny sens różnorodnych tekstów i rozmów,
- wydobywa większość potrzebnych informacji,
- rozumie polecenia nauczyciela.

c) mówienia:

- przeważnie z powodzeniem przekazuje wiadomość,

- mówi spójnie z lekkim wahaniem,
- popełnia nieliczne błędy językowe, które nie zakłócają komunikacji,
- wypowiada się na tematy proste i niektóre tematy o charakterze bardziej złożonym,
- wymowa i intonacja czasami sprawiają odbiorcy drobne trudności w zrozumieniu.

d) pisanie:

- tworzy na ogół teksty zawierające pełne zdania, proste struktury leksykalno-gramatyczne,
- przeważnie pisze teksty spójne i logiczne,
- w zadaniu pisemnym zawiera wszystkie istotne punkty, chociaż niektórym z nich poświęca niewiele miejsca,
- popełnia nieliczne błędy językowe, które nie zakłócają komunikacji,
- przeważnie używa prawidłowej pisowni i interpunkcji.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

a) gramatyki i słownictwa:

- poprawnie operuje niektórymi prostymi strukturami leksykalno-gramatycznymi,
- niekiedy buduje spójne zdania,
- na ogół używa odpowiedniego do zdania zasobu słownictwa,
- używa niewiele słownictwa o charakterze bardziej złożonym,
- popełnia wiele błędów gramatycznych, które czasami zakłócają komunikację.

b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego:

- rozumie tekst ze słuchu lub tekst pisany o niskim stopniu trudności bez pomocy nauczyciela,
- rozumie część kluczowych informacji w różnorodnych tekstach i rozmowach,
- zazwyczaj rozumie polecenia nauczyciela.

c) mówienia:

- tworzy wypowiedzi zawierające proste struktury i słownictwo,
- czasami tworzy wypowiedź niespójną i nielogiczną,
- dysponuje ograniczonym zasobem środków leksykalno-gramatycznych,
- wypowiada się na tematy proste, a rzadziej na tematy o charakterze bardziej złożonym
- popełnia liczne błędy językowe, które częściowo zakłócają komunikację,
- wymowa i intonacja czasami sprawiają odbiorcy trudności w zrozumieniu.

d) pisanie:

- pisze teksty zawierające proste struktury leksykalno-gramatyczne,
- w zadaniu pisemnym zawiera większość istotnych punktów,
- popełnia liczne błędy językowe, które częściowo zakłócają komunikację,
- używa czasem nieprawidłowej pisowni i interpunkcji.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

a) gramatyki i słownictwa:

- poprawnie operuje niedużą ilością prostych struktur,
- buduje zdania, ale przeważnie niespójne ,
- dysponuje niewielkim zasobem słownictwa,
- czasami niepoprawnie używa podstawowego słownictwa.

b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego

- rozumie tekst ze słuchu lub tekst pisany o niskim stopniu trudności korzystając z pomocy nauczyciela lub kolegów,
- rozumie kilka kluczowych informacji w różnorodnych tekstach i rozmowach
- zazwyczaj rozumie podstawowe polecenia nauczyciela, ale czasem może potrzebować pomocy lub podpowiedzi.

c) mówienia:

- próbuje sformułować krótką wypowiedź, która często jest niespójna i nielogiczna,
- dysponuje bardzo ograniczonym zasobem środków leksykalno-gramatycznych,
- rzadko próbuje zabierać głos w rozmowie,
- popełnia bardzo liczne błędy językowe, które często zakłócają komunikację,
- wymowa i intonacja często sprawiają odbiorcy trudności w zrozumieniu.

d) pisania:

- tworzy proste wypowiedzi pisemne, zawierające mało urozmaicone struktury leksykalno-gramatyczne,
- tekst bywa czasami niespójny i nielogiczny,
- w zadaniu pisemnym zawiera niektóre istotne punkty,
- używa w większości nieprawidłowej pisowni i interpunkcji.

Uczeń, który nie spełni powyższych wymagań otrzymuje ocenę niedostateczną.

Przykładowa klasówka do rozdziału 2 podręcznika *Magnet smart 2*.

Aufgabe 1.

Ergänze die Lücken. Uzupełnij luki.

Am Samstag frühstücke ich _____ 8 Uhr. Ich schlafe also _____ 7.30 Uhr. Nach dem Frühstück _____ ich mit meinem Hund spazieren. Am Vormittag räume ich noch _____ und dann esse ich zu _____. Am Nachmittag lese ich oft _____, schreibe einen Blog und gehe mit Freunden aus. Am Samstagabend _____ ich gern fern oder spiele Computerspiele.

_____/7 Punkte

Aufgabe 2.

Schreibe die Uhrzeiten offiziell und inoffiziell. Zapisz czas sposobem oficjalnym i potocznym.

	offiziell	inoffiziell
7.15		
14.30		
9.45		
10.05		

_____/8 Punkte

Aufgabe 3.

Setze die richtige Form des Verbs dort ein. Wstaw właściwą formę czasownika.

1. Agnes _____ spät _____ (aufstehen)
2. Der Unterricht _____ sehr früh _____ (anfangen)
3. Wir _____ viele Kurse. (besuchen)
4. Wer _____ nach Hause _____? (zurückgehen)
5. Monika _____ ihre Freundin _____. (anrufen)
6. Um wie viel Uhr _____ Klaus zu Abend? (essen)
7. Nach dem Essen _____ wir _____. (fernsehen)

_____/7 Punkte

Aufgabe 4.

Schreibe die unten stehenden Ordnungszahlen in Worten. Zapisz słownie poniższe liczebniki porządkowe.

1. die 1. Uhr - _____

2. das 3. Spiel - _____
3. die 15. Schule - _____
4. der 20. Schüler - _____
5. die 26. Blume - _____

_____/5 Punkte

Aufgabe 5.

Was sagst du in dieser Situation? Co powiesz w tej sytuacji?

1. Pytasz niemieckiego kolegę, która jest godzina.

2. Informujesz, o której godzinie zaczyna się twoja lekcja matematyki.

3. Pytasz, co twoja koleżanka robi o godzinie 18.00.

4. Informujesz, kiedy idziesz do domu.

5. Podajesz swoje dwa obowiązki w domu.

_____/5 Punkte

Aufgabe 6.

Schreibe über Haushaltspflichten in deiner Familie. Wer macht was? Verwende den unten stehenden Wortschatz. Napisz o obowiązkach domowych w twojej rodzinie. Kto co robi? Wykorzystaj poniższe słownictwo.

einkaufen/aufräumen • Geschirr spülen • Blumen gießen • Katze füttern • staubsaugen • kochen • waschen

_____/8 Punkte

Zusammen ____/40 Punkte

Bibliografia

- Chudak S., *Lernerautonomie fördernde Inhalte in ausgewählten Lehrwerken DaF für Erwachsene*. Peter Lang GmbH, Frankfurt a. Main 2007
- Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie*, Wyd. CODN, Warszawa 2003
- Kizik-Badstübner, C., Rozalowska-Żądło, R., Uniszewska, A. (wyd.), *Sprachen lehren, Sprachen lernen. Nauczanie i uczenie się języków obcych*, Wyd. UG, Gdańsk 2004
- Komorowska, H., *Metodyka nauczania języków obcych*, Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2005
- Komorowska, H., *Programy nauczania w kształceniu ogólnym i w kształceniu językowym*, Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2006
- Komorowska, H., *Sprawdzanie umiejętności w nauce języka obcego, Kontrola – Ocena – Testowanie*, Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2007
- Obwieszczeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli.*
- Pfeiffer, W., *Nauka języków obcych. Od praktyki do praktyki*, Wagros, Poznań 2001
- Rampillon, U., *Aufgabentypologie zum autonomen Lernen. Deutsch als Fremdsprache*, Hueber Verlag, München 2000
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej gimnazjum i liceum*, www.men.gov.pl
- Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE)*
- Zawadzka, E., *Nauczyciele języków obcych w dobie przemian*, Impuls, Kraków 2004